

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

Факультет фізичної культури і спорту
Кафедра водних видів спорту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри водних видів спорту

Проф. О. Рмельгенко
22 червня 2023 р.

Р о б о ч а п р о г р а м а н а в ч а л ь н о ї д и с ц и п л і н и

Охорона праці в галузі

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Магістр

(ступень вищої освіти)

галузь знань

01 – «Освіта/Педагогіка»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

017 - «Фізична культура і спорт»

(шифр і назва спеціальності)

факультет

фізичної культури і спорту

(назва факультету)

вид дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

2023 – 2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни – Охорона праці в галузі для здобувачів ступеню вищої освіти магістр, галузі знань – 01 – «Освіта, спеціальності 017 – «Фізична культура і спорт»,

Розробник:

Микитчик Ольга Сергіївна, доцент, доцент, к.фіз.вих.

Робоча програму схвалено на засіданні кафедри **водних видів спорту**, факультету **фізичної культури і спорту**, Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту.
Протокол № 12 від. **“ 28 ” червня 2023 р.**

Завідувач кафедри _____ Олена ОМЕЛЬЧЕНКО
"28" червня 2023 р

© Микитчик О.С., 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація/освітня програма, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – [3]	Галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка» (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Спеціальність 017-«Фізична культура і спорт» (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціалізація/освітня програма: фізична культура і спорт	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		1 - й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання __ немає		I Семестр	
_____		1 - й	
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
Тижневих годин для денної, заочної форми навчання: аудиторних – 34 самостійної роботи студента – 56	Ступень вищої освіти: [магістр]	16 год.	
		Практичні, семінарські	
		18 год.	
		Лабораторні	
		- год.	
		Самостійна робота	
		56 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		- год.	
		Вид контролю:	
	іспит		

2. Мета та завдання дисципліни

Мета: формування у майбутніх фахівців необхідних фахових компетентностей щодо стану та проблем охорони праці в галузі фізичної культури і спорту, складових і функціонування систем управління охороною праці та шляхів, методів і засобів забезпечення безпеки праці згідно з чинним законодавством.

Завдання:

1. Вивчення особливостей охорони праці в галузі.
2. Вивчення питань техніки безпеки та заходів профілактики травматизму при заняттях спортом.
3. Одержання спеціальних компетентностей з організації безпечних та нешкідливих умов проведення навчально-тренувальних занять з різних видів спорту та рішення завдань, спрямованих на попередження спортивного травматизму.

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен **знати:** що основні поняття та принципи, законодавство та нормативно-правові акти; безпечні умови експлуатації електроприладів; правила складання інструкцій з техніки безпеки під час занять обраним видом спорту; основні компоненти трудової діяльності тощо.

Підготовлений фахівець повинен **вміти:** орієнтуватися в законодавчій та нормативно-правовій базі з охорони праці; виявляти порушення нормативно-правових актів з охорони праці; розробити посадову інструкцію для тренера з виду спорту; своєчасно виявляти признаи професійних захворювань та усувати їх причини; провести інструктаж щодо техніки безпеки під час навчально-тренувального процесу; надавати рекомендації щодо поліпшення умов праці.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.

Тема 01. Система управління охороною праці, її складові та функціонування. Законодавча та нормативна документація з охорони праці в закладах освіти та закладах фізкультурно-спортивного профілю. Галузеві системи управління охороною праці. Мета та принципи функціонування. Організаційна та функціональна структури СУОП. Джерела фінансування заходів з поліпшення умов і охорони праці. Охорона праці працівників фізичної культури і спорту. Організація охорони праці в закладах освіти та закладах фізкультурно-спортивного профілю. Законодавча та нормативна база України про охорону праці. Законодавство про охорону праці. Нормативно-правові акти з охорони праці. Гарантії прав громадян на охорону праці. Час відпочинку працюючих. Охорона праці жінок і молоді. Трудовий договір.

Тема 02. Організація роботи з охорони праці в системі Міністерства освіти і науки України. Організація роботи з охорони праці управління освіти. Організація роботи з охорони праці в навчально-виховних закладах.

Змістовий модуль 2. Навчання з питань охорони праці.

Тема 03. Інструктажі. Посадові інструкції. Види інструктажів та особливості їх проведення. Вивчення питань охорони праці в закладах освіти. Особливості складання посадових інструкцій. Кваліфікаційні характеристики працівників галузі.

Тема 04. Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки. Вимоги пожежної безпеки до утримання території, будівель, приміщень та споруд, евакуаційних шляхів і виходів. Загальні вимоги пожежної безпеки до інженерного обладнання. Електроустановки. Вимоги до утримання технічних засобів протипожежного захисту. Порядок дій у разі виникнення пожежі. Вимоги пожежної безпеки до приміщень різного призначення, що належать до системи освіти України. Навчання з питань пожежної безпеки в навчальних закладах та установах системи освіти України.

Змістовий модуль 3. Травматизм. Професійні захворювання. Нещасні випадки.

Тема 05. Травма та травматизм. Причини нещасних випадків. Професійні захворювання. Процедура встановлення зв'язку захворювання з умовами праці. Організація лікування, медичної реабілітації та забезпечення потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання лікарськими засобами та виробами медичного призначення. Вимоги правил будівництва та експлуатації до спортивних споруд. Види спортивних споруд. Особливості їх експлуатації. Вимоги експлуатації спортивного інвентарю та обладнання.

Тема 06. Медичне забезпечення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, закладів фізичної культури і спорту. Медичне забезпечення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів. Організація та функції медичних пунктів тимчасового базування (МПТБ). Медичне забезпечення закладів фізичної культури і спорту. Порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах. Складання акту розслідування нещасного випадку. Повідомлення про нещасний випадок. Склад комісії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		лекції	прак.	лаб.	інд.	сам. роб.		лекції	прак.	лаб.	інд.	сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовний модуль 1. Нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.												
Тема 1. Система управління охороною праці, її складові та функціонування.		4	4			12						
Тема 2. Організація роботи з охорони праці в системі Міністерства освіти і науки України.		2	2			6						
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6			18						
Змістовий модуль 2. Навчання з питань охорони праці.												
Тема 3. Навчання з питань охорони праці.		2	2			12						
Тема 4. Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України		2	2			10						
Разом за змістовим модулем 2	30	4	4			22						
Змістовий модуль 3. Травматизм. Професійні захворювання. Нещасні випадки.												
Тема 5. Загальне уявлення про травматизм. Професійні захворювання.		4	6			10						
Тема 6. Медичне забезпечення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, закладів фізичної культури і спорту. Розслідування нещасних випадків		4	2			4						
Разом за змістовим модулем 3	30	8	8			14						
Усього годин	90	16	18			56						

5. Теми лекційних занять

№ змістового модуля, теми	Назва лекційного заняття	Кількість аудиторних годин	
		Денна	Заочна
I	Змістовий модуль. Нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.	6	
1	Система управління охороною праці, її складові та функціонування	2	
	Організація охорони праці в закладах освіти та закладах фізкультурно-спортивного профілю. Законодавча та нормативна база України про охорону праці	2	
2	Організація роботи з охорони праці в системі Міністерства освіти і науки України	2	
II	Змістовий модуль. Навчання з питань охорони праці.	4	
3	Навчання з питань охорони праці	2	

4	Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України	2	
III	Змістовий модуль. Травматизм. Професійні захворювання. Нещасні випадки.	8	
5	Загальне уявлення про травматизм. Професійні захворювання	2	
6	Положення про медичне забезпечення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, закладів фізичної культури і спорту	2	
	Порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в закладах освіти	2	
Усього годин		16	

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля, теми	Назва практичного заняття і короткий його зміст	Кількість аудиторних годин	
		Денна	Заочна
I	Нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.	6	
1	Особливості системи управління охороною праці в закладах освіти та в закладах фізкультурно-спортивного профілю	2	11
	Законодавча та нормативна документація з охорони праці в закладах освіти та закладах фізкультурно-спортивного профілю.	2	18
2	Особливості оплати праці працівників галузі	2	25
II	Навчання з питань охорони праці.	4	
3	Розробка інструкцій з техніки безпеки під час занять фізичною культурою та спортом. Посадові інструкції працівників галузі.	2	2
4	Правила пожежної безпеки в навчальних закладах. Порядок дій у разі виникнення пожежі.	2	9
III	Травматизм. Професійні захворювання. Нещасні випадки.	8	
5	Травми, нещасні випадки та ушкодження під час занять фізичною культурою та спортом. Профілактика спортивного травматизму.	2	16
	Методичні фактори та заходи попередження травматизму при проведенні навчально-тренувальних занять і змагань	2	23
	Вимоги правил будівництва та експлуатації спортивних споруд	2	30
6	Складання акту розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в закладах освіти	2	
Усього годин		18	

8. Самостійна робота

№ з/р	Назва теми яка вивчається самостійно	Кількість годин	
		Денна	Заочна
Змістовий модуль I. Нормативно-правові акти з охорони праці в галузі.		18	
1	Система управління охороною праці, її складові та функціонування. Законодавча та нормативна документація з охорони праці в закладах фізкультурно-спортивного профілю.	2	
2	Галузеві системи управління охороною праці. Мета та принципи функціонування. Організаційна та функціональна структури СУОП.	2	
3	Джерела фінансування заходів з поліпшення умов і охорони праці	2	
4	Охорона праці працівників фізичної культури і спорту. Організація охорони праці в закладах освіти та закладах фізкультурно-спортивного профілю.	2	
5	Законодавча та нормативна база України про охорону праці. Законодавство про охорону праці. Нормативно-правові акти з охорони праці.	2	

6	Гарантії прав громадян на охорону праці. Час відпочинку працюючих. Охорона праці жінок і молоді.	2	
7	Організація роботи з охорони праці в системі МОНУ та Мінмолодьспорту.	2	
8	Організація роботи з охорони праці управління освіти	2	
9	Організація роботи з охорони праці в навчально-виховних закладах	2	
Змістовий модуль II. Навчання з питань охорони праці.		22	
10	Інструктажі.	2	
11	Види інструктажів та особливості їх проведення.	2	
12	Посадові інструкції.	2	
13	Кваліфікаційні характеристики працівників галузі.	2	
14	Вивчення питань охорони праці в закладах освіти.	2	
15	Особливості складання посадових інструкцій	2	
16	Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки.	2	
17	Вимоги пожежної безпеки до утримання території, будівель, приміщень та споруд, евакуаційних шляхів і виходів.	2	
18	Вимоги до утримання технічних засобів протипожежного захисту. Порядок дій у разі виникнення пожежі	2	
19	Вимоги пожежної безпеки до приміщень різного призначення, що належать до системи освіти України	2	
20	Навчання з питань пожежної безпеки в навчальних закладах та установах системи освіти України	2	
Змістовий модуль III. Травматизм. Професійні захворювання. Нещасні випадки.		16	
21	Травма та травматизм. Причини нещасних випадків. Професійні захворювання. Процедура встановлення зв'язку захворювання з умовами праці	2	
22	Організація лікування, медичної реабілітації та забезпечення потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання лікарськими засобами та виробами медичного призначення	2	
23	Вимоги правил будівництва та експлуатації до спортивних споруд. Види спортивних споруд. Особливості їх експлуатації	2	
24	Вимоги експлуатації спортивного інвентарю та обладнання	2	
25	Медичне забезпечення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, закладів фізичної культури і спорту. Медичне забезпечення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів.	2	
26	Організація та функції медичних пунктів тимчасового базування (МПТБ). Медичне забезпечення закладів фізичної культури і спорту	2	
27	Порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах	2	
28	Складання акту розслідування нещасного випадку. Повідомлення про нещасний випадок. Склад комісії.	2	
Усього годин		56	

8. Індивідуальні завдання

1. Складання інструкції з техніки безпеки під час занять фізичної культурою та спортом (тема 3).
2. Складання акту розслідування групового нещасного випадку (тема 6).
3. Підготовка доповіді (тема 1, 2, 4, 5).

9. Методи навчання

1. Словесний метод.
2. Наочний метод.
3. Вивчення та аналіз прикладного матеріалу.
4. Аналіз та синтез інформації.
5. Поєднання логічного та історичного аналізу.
6. Функціонально-структурний аналіз.
7. Порівняння та зіставлення.

10. Методи контролю

Система поточного, модульного та підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Охорона праці в галузі» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Навчальна дисципліна складається з 3-х модулів.

1. Поточний контроль – відвідування занять, відповіді за темами, виконання самостійної та індивідуальної роботи, написання модульної роботи за змістовним модулем.

2. Підсумковий контроль – іспит.

Контроль з навчальної діяльності студента оцінюється за 100-бальною шкалою.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

I-й семестр							
Розподіл балів за змістовними модулями і темами що вивчаються						Підсумковий тест (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T6		100
30	30	30	30	30	30		
60		60		60		40	

Максимальна оцінка змістовного модуля оцінюється у 60 балів.

Поточне оцінювання тем кожного змістовного модулю розраховується виходячи зі 60 балів ($3M1 = T1 + T2 = 60$).

Підсумковий контроль – 40 балів.

Підсумкова оцінка екзамену: $(3M1 + 3M2 + 3M3) / 3 + \text{до } 40 \text{ балів} = \text{до } 100 \text{ балів}$

Завдання	Мінім. К-сть балів	Макс. К-сть балів
Кількість балів за змістовий модуль I (max — 100)		
ТЕМА 1	15	30
Відповідь на практичному занятті (2 заняття x 5 балів)	5	10
Відвідування (4 заняття X 2 балів)	4	8
Наявність конспекту лекцій (2 X 1 бал)	1	2
Індивідуальне завдання (2 X 5 балів)	5	10
ТЕМА 2	15	30
Відповідь на практичному занятті (1 заняття x 5 балів)	0	5
Відвідування (2 заняття X 5 балів)	5	10
Наявність конспекту лекцій (2 X 5 балів)	10	10
Індивідуальне завдання (1 X 5 балів)	0	5
Разом за I змістовий модуль	30	60

Кількість балів за змістовий модуль II (max — 60)		
ТЕМА 3	15	30
Відповідь на практичному занятті (1 заняття x 5 балів)	0	5
Відвідування (2 заняття X 5 балів)	5	10
Наявність конспекту лекцій (2 X 5 бали)	50	10
Індивідуальне завдання	5	5
ТЕМА 4	15	30
Відповідь на практичному занятті (1 заняття x 5 балів)	0	5
Відвідування (2 заняття X 5 балів)	5	10
Наявність конспекту лекцій (2 X 5 бали)	10	10
Індивідуальне завдання	0	5
Разом за II змістовий модуль	30	60
Кількість балів за змістовий модуль III (max — 60)		
ТЕМА 5	15	30
Відповідь на практичному занятті (3 x 5 балів)	5	15
Відвідування (5 занятть X 1 бали)	0	5
Наявність конспекту лекцій (2 X 2,5 бали)	5	5
Індивідуальне завдання (1 X 5 балів)	5	5
ТЕМА 6	15	30
Відповідь на практичному занятті (1 заняття x 5 балів)	0	5
Відвідування (3 заняття X 5 балів)	5	15
Наявність конспекту лекцій (2 X 2,5 бали)	5	5
Індивідуальне завдання (1 X 5 балів)	5	5
Разом за III змістовий модуль	30	60

13. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Форма підсумкового контролю — **ІСПИТ**

14. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій.
2. Індивідуальні тестові завдання для поточного контролю знань.
3. Таблиці та плакати.

4. Презентації та діаграми.
5. Нормативні документи.
6. Електронні навчальні посібники і підручники.

Орієнтований перелік питань, які визначаються як питання поточного та семестрового контролю.

1. Загальні положення трудового права України.
2. Система управління охороною праці, її складові та функціонування.
3. Законодавча та нормативна документація з охорони праці в закладах освіти та закладах фізкультурно-спортивного профілю.
4. Галузеві системи управління охороною праці.
5. Мета та принципи функціонування.
6. Організаційна та функціональна структури СУОП.
7. Джерела фінансування заходів з поліпшення умов і охорони праці.
8. Охорона праці працівників фізичної культури і спорту.
9. Організація охорони праці в закладах освіти та закладах фізкультурно-спортивного профілю.
10. Законодавча та нормативна база України про охорону праці.
11. Законодавство про охорону праці. Нормативно-правові акти з охорони праці.
12. Гарантії прав громадян на охорону праці.
13. Час відпочинку працюючих.
14. Охорона праці жінок і молоді.
15. Фінансове забезпечення працівників галузі
16. Організація роботи з охорони праці в системі Міністерства освіти і науки України.
17. Організація роботи з охорони праці управління освіти.
18. Організація роботи з охорони праці в навчально-виховних закладах
19. Інструктажі. Види інструктажів та особливості їх проведення.
20. Вивчення питань охорони праці в закладах освіти.
21. Посадові інструкції. Особливості складання посадових інструкцій.
22. Кваліфікаційні характеристики працівників галузі.
23. Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України.
24. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки.
25. Вимоги пожежної безпеки до утримання території, будівель, приміщень та споруд, евакуаційних шляхів і виходів.
26. Загальні вимоги пожежної безпеки до інженерного обладнання.
27. Електроустановки.
28. Вимоги до утримання технічних засобів протипожежного захисту.
29. Порядок дій у разі виникнення пожежі.
30. Вимоги пожежної безпеки до приміщень різного призначення, що належать до системи освіти України.
31. Навчання з питань пожежної безпеки в навчальних закладах та установах системи освіти України .
32. Травма та травматизм. Причини нещасних випадків.
33. Професійні захворювання. Процедура встановлення зв'язку захворювання з умовами праці.
34. Організація лікування, медичної реабілітації та забезпечення потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання лікарськими засобами та виробами медичного призначення.
35. Медичне забезпечення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, закладів фізичної культури і спорту.
36. Медичне забезпечення фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів.
37. Організація та функції медичних пунктів тимчасового базування (МПТБ).

38. Медичне забезпечення закладів фізичної культури і спорту.
39. Порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах.
40. Складання акту розслідування нещасного випадку.
41. Повідомлення про нещасний випадок.
42. Склад комісії, яка розслідує нещасний випадок.
43. Трудовий договір, сторони трудового договору.
44. Порядок укладання трудового договору.
45. Рекомендації з техніки безпеки під час занять фізичною культурою та спортом.
46. Методичні фактори попередження травматизму під час фізкультурно-оздоровчих занять.
47. Причини травматизму під час фізкультурно-оздоровчих занять.
48. Вимоги правил будівництва та експлуатації до спортивних споруд.
49. Вимоги експлуатації спортивного інвентаря та обладнання.
50. Порядок включення адміністративної інформації (даних) про спортивну споруду до реєстру

14. Рекомендована література

14.1 Базова

14.1 Навчальна та довідкова література для лекційного курсу

- 1 Микитчик О.С. Рекомендації з техніки безпеки під час занять різними видами спорту : навчальний посібник (електронне видання). Дніпропетровськ. 2014. 112 с
- 2 Микитчик О.С Охорона праці в галузі фізичного виховання спорту та здоров'я людини: навчальний посібник. Дніпропетровськ: 2010. 243 с.
- 3 Микитчик О.С. Охорона праці в закладах освіти та закладах фізкультурно-спортивного профілю : навчальний посібник. Дніпро, 2019. 119 с.
- 4 Микитчик О.С., Омельченко О.С. Пожежна безпека: Методичні рекомендації для здобувачів першого та другого рівнів вищої освіти денної та заочної форм здобуття освіти. Дніпро, 2022. 18 с.
- 5 Микитчик О.С., Омельченко О.С. Словник-довідник термінів з дисциплін «Основи охорони праці» та «Охорона праці у галузі»: навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів першого-другого рівнів вищої освіти зі спеціальностей 017 – фізична культура і спорт, 014 – середня освіта фізична культура), 227 – терапія та реабілітація. Дніпро, 2023. 52 с.

14.2. Література для практичних і семінарських занять

- 6 Скрипченко І.Т. Основи охорони праці: Методичні рекомендації Дніпропетровськ: ТОВ «Вента», 2012 28 с.
- 7 Скрипченко І.Т. Основи охорони праці. 2-е видання основн. Дніпропетровськ: вид. Маковецький. 2013. 34 с.

14.3. Навчальна література для самостійної роботи студента

- 8 Вводный инструктаж по безопасности труда / [Сост. под общ. ред. Куревиной И.М.]. - Н. Новгород : Вента-2, 2000. 27 с.
- 9 Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Вип. 85 «Спортивна діяльність». Краматорськ, 2002. 257 с.
- 10 Куроченко І.О. Фізична культура і спорт: інформаційно-методичний довідник з питань фізичної культури і спорту. Київ, 2004. 1184 с.

14.4. Інша література

- 11 Васильчук М.В, Медвідь М.К., Сачков Л.С. Збірник нормативних документів з безпеки життєдіяльності. К. : Фенікс, 2000. 894 с.

15. Інформаційні ресурси

1. www.innovation-group.com.ua
2. <http://dbn.at.ua>
3. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 "Спортивна ність" <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#n12> ;
4. ДОВІДНИК кваліфікаційних характеристик професій працівників ВИПУСК 78 Охорона здоров'я <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#Text>

Викладач _____ _____ Ольга МИКИТЧИК
(підпис)

Завідувач кафедри _____ _____ Олена ОМЕЛЬЧЕНКО
(підпис)